

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
אגף אזרח ותיק, שאירים והבטחת קיום
אגף הבטחת הכנסה

תיקון 55 לחוק הבטחת הכנסה:

חוזר אזרח ותיק, שאירים וגמלאות קיום: 1616/2021

חוזר הבטחת הכנסה: 1514/2021

תאריך: כ' טבת תשפ"א 04 ינואר 2021

תאריך תחולה: 08.12.2020

נושא: שיהוי, הבטחת הכנסה או השלמת הכנסה

תת נושא: תשלום רטחאקטיבי לפי חוק הבטחת הכנסה למי שהגיע לגיל פרישה

שם החוזר: תשלום רטחאקטיבי לפי חוק הבטחת הכנסה

מאשר החוזר: ד"ר מרק טרגין, מ"מ המנהל הרפואי וחפא הראשי

תכני החוזר:

1. תיקון 55 לחוק הבטחת הכנסה: .....
1. תכני החוזר: .....
2. מטרת החוזר: .....
2. פתח דבר: .....
2. הגדרות: .....
2. הגשת תביעה: .....
2. קריטריונים לזכאות: .....
2. התיקון יחול: .....
3. התיקון לא יחול: .....
3. הוראות לביצוע: .....
4. לשימת לבכם: .....
4. דוגמאות: .....
6. תהליך הזנה ידנית – במערכת זקנה ושאירים: .....
6. תהליך מקוון: .....
6. חשוב לדעת: .....
7. רשימת תפוצה: .....

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
אגף אזרח ותיק, שאירים והבטחת קיום
אגף הבטחת הכנסה

7.....נספחים

מטרת החוזר

- מתן הסבר על תיקון חקיקה חדש המאפשר תשלום גמלת הבטחת הכנסה ו/או תוספת השלמת הכנסה לתקופה רטואקטיבית למי שהגיע לגיל פרישה. מהות התיקון בסעיף 14 לחוק הבטחת הכנסה.
- פירוט הנחיות ליישום תיקון החקיקה

פתח דבר

עד כה, גמלת הבטחת הכנסה ו/או תוספת השלמת הכנסה נבחנה מחדש הגשת התביעה. ובמקרים של מקבלי נכות ו/או שאירים, נבחנה הזכאות עד 6 חודשים למפרע. במסגרת התיקון נקבע כי זכאות לגמלת הבטחת הכנסה ו/או תוספת השלמת הכנסה, של מי שהגיע לגיל פרישה, תבחן לתקופה רטואקטיבית של עד 12 חודשים מיום הגשת התביעה.

הגדרות

- גיל פרישה : לפי לוח א'1, נכון למועד החוק מדובר בגיל 62 בנשים וגיל 67 בגברים.
- הטבות נלוות : הטבות הניתנות ע"י גורמי חוץ כגון, חשמל, מים, ארנונה, תרופות וכדו'.

הגשת תביעה

התיקון חל אך ורק על תביעות להבטחת הכנסה ו/או השלמת הכנסה שמוגשות מיום 08.12.2020 ואילך. לפי לשון החוק, לא נוכל לאשר תקופה רטואקטיבית למי שתביעתו התקבלה לפני מועד פרסום החוק - 08.12.2020. משמע, אם תביעה התקבלה לפני מועד פרסום החוק וטרם ניתנה החלטה, לא נוכל להחיל תיקון זה, ולא נבחן זכאות רטרו עד 12 חודשים, אלא מחדש הגשת התביעה.

קריטריונים לזכאות

התיקון יחול:

- ❖ על תביעות שהוגשו מיום פרסום התיקון (8.12.2020) ואילך.
- ❖ אם מוגשת תביעה בידי מי שטרם זכאי לקצבת אזרח ותיק או אזרח ותיק מיוחדת, ולא מפאת הגיל, נבחן זכאותו להבטחת הכנסה/ השלמת הכנסה לתקופה של 12 חודשים למפרע.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
אגף אזרח ותיק, שאירים והבטחת קיום
אגף הבטחת הכנסה

- ❖ אם מתקיימים כל תנאי הזכאות לתקופה הרטרואקטיבית, כולל תושבות והתייצבות בלשכה של בן זוג שטרם הגיע לגיל הפרישה.
- ❖ עפ"י חו"ד שהתקבלה, לעניין זה, אין לראות במענק החימום כהטבה נלוות, אלא כחלק מהגמלה לחודש הרלוונטי. לפיכך, אם אשור הזכאות למפרע מקנה זכאות למענק חימום לאשתקד, המענק ישולם.

התיקון לא יחול

- ❖ על תביעת שאושרו וכבר משולמות לפני מועד 08.12.2020.
- ❖ על תביעת שהוגשו לפני 8.12.20 וטרם ניתנה בהם החלטה.
- ❖ על כל תקופה שלפני גיל פרישה.
- ❖ אם אין זכאות בחודש הגשת התביעה, לא נוכל לבחון זכאות למפרע לתקופה של 12 חודשים.
- ❖ בתיקי גמ"ז – אם התובע לא תושב ישראל ב-12 חודשים שקדמו להגשת התביעה.
- ❖ על מתן הטבות נלוות הניתנות מגורמי חוץ – לתקופה הרטרואקטיבית.

הוראות לביצוע

כדי לבחון זכאות לתקופה עד 12 חודשים, יש לבחון אם מתקיימים כל תנאי הזכאות, כולל:

- א. קיום עילת זכאות כולל התייצבות בלשכה של בן זוג שטרם הגיע לגיל פרישה.
- ב. דרישת מסמכים:

1. תדפיס עו"ש לתקופה של 12 חודשים שקדמו למועד הגשת התביעה + ריכוז יתרות כולל מהבנק.
2. הצהרה מפורטת לגבי מקורות הקיום בתקופה של 12 חודשים שקדמו להגשת התביעה.
- ג. לבחון את כל תקופות השעות בחו"ל בכפוף לסעיף 14א לחוק. תקופת יציאות לחו"ל - יש לבדוק זכאות בכפוף לסעיף 14א לחוק:
  - בשנה קלנדרית- זכאות להשלמת הכנסה תבחן לפי סעיף 14(ג).
  - במידה והשנה הקלנדרית טרם הסתיימה – הזכאות תבחן בכפוף למידע שנמצא ברשותנו. בחודשים שיש ודאות לתשלום השלמת הכנסה, כולל חודשים בהם שהה בחו"ל וטרם חלפו 72 יום או ארבע יציאות ניתן לשלם את תוספת השלמת הכנסה.
  - מבטח השהה בחו"ל בחודש הגשת התביעה, אין לאשר זכאותו לה"ה עד למועד חזרתו לארץ.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
אגף אזרח ותיק, שאירים והבטחת קיום
אגף הבטחת הכנסה

לשימת לבכם:

1. אין לעכב בחינת זכאות להשלמת הכנסה למועד הגשת תביעה בגלל העדר מסמכים ונתונים לגבי תקופה למפרע.
2. לענין בדיקת רכב לתקופה רטרואקטיבית - לאור העובדה שהיו הקלות בין החודשים 3.20-5.20 וכן בחודשים 9.20-10.20, למי שהגיש תביעה לאחר 3.20 ונבצר ממנו עקב הקורונה לפנות למשרד הרישוי, יש לבחון את התביעה לגבי החודשים הרטרו כפי שבדקנו תביעות שהתקבלו באותו המועד (לרבות הקלות שניתנו בחודשים אלו).

דוגמאות

1. דוגמא למי שהגיש ואינם זכאי לגמלה מיוחדת אזרח ותיק :
אדם הגיש תביעה לגמלה מיוחדת אזרח ותיק במרץ 2021 כעבור 24 חודשים שבארץ, ונמצא זכאי ה"ה נכל לבחון זכאות ה"ה מאז מרץ 2020, ולאשר גמלה מיוחדת אזרח ותיק כולל ה"ה בכפוף ליתר תנאי הזכאות.
2. דוגמא למי שהגיש ואינם זכאי לקצבת אזרח ותיק :
אדם שצבר תקופת אכשרה בישראל, הגיש תביעה לקצבת אזרח ותיק בינואר 2021 ונמצא שזכאי לקצבה כבר מאז ינואר 2018, אך יש לו פיגור בדמי בטוח, שלא מאפשרים תשלום קצבת אזרח ותיק - נכל לבחון זכאות ה"ה מאז ינואר 2020, ולאשר גמלת אזרח ותיק כולל ה"ה בכפוף ליתר תנאי הזכאות.
3. דוגמא למי שהגיש ואינם זכאי לקצבת אזרח ותיק :
אדם שצבר תקופת אכשרה בישראל, הגיש תביעה לקצבת אזרח ותיק בינואר 2021 ונמצא שזכאי לקצבה כבר מאז ינואר 2018, אך יש לו פיגור בדמי בטוח, שלא מאפשרים תשלום קצבת אזרח ותיק - נכל לבחון זכאות ה"ה מאז ינואר 2020, ולאשר גמלת אזרח ותיק כולל ה"ה בכפוף ליתר תנאי הזכאות.
4. דוגמא למי שזכאי לתקופת קודמת ואינם זכאי בחודש הגשת התביעה:
אישה שמקבלת קצבת אזרח ותיק, התאלמנה בינואר 2021, הגישה תביעה לקצבת שאירים כולל תביעה לתוספת השלמת הכנסה. בבדיקה, נמצא שהיא זכאית יחד עם בעלה המנוח לכאורה להשלמת הכנסה כבר שנים, אך לא מוצו זכויותיהם כזוג. עם אישור זכאותה למחצית קצבת שאירים, לא נותר מקום לתשלום תוספת השלמת הכנסה החל מינואר 2021. לא נכל לאשר זכאות לתקופה הקודמת.
5. דוגמא למי שלא זכאי לגמלת ה"ה בחודש הגשת התביעה:
אישה, בת 64 הגישה תביעה להבטחת הכנסה לאחר שלא צברה תקופת אכשרה לקצבת אזרח ותיק.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
אגף אזרח ותיק, שאירים והבטחת קיום
אגף הבטחת הכנסה

התביעה הוגשה ב- 1/2/2021. בחודש 1/2021 החלה לעבוד ושכרה מעבדה בחודש 2/2021 שולל זכאות. לא ניתן לבחון את הזכאות רטרו על אף שלא עבדה בחצי השנה האחרונה והתקיימה מחסכונות, מאחר שאין זכאות בחודש הגשת התביעה.

6. דוגמא נוספת:

אישה גרושה, בת 68 מקבלת קצבת אזרח ותיק. הגישה תביעה לה"ה ב-6.12.2020. התביעה אושרה מחודש שוטף בלבד (לא זכאית לתשלום רטרו לפי תיקון החוק מאחר והגישה תביעתה לפני 8.12.20). בחודשים 1-3.2021 נשללה זכאותה לתוספת ה"ה מאחר ועבדה בשכר גבוה והכנסותיה שללו זכאות לה"ה. בחודש 4.2021 הגישה תביעה חדשה לה"ה. יש לבחון זכאותה לתוספת ה"ה 12 חודשים רטרו.

7. דוגמא ליתום הזכאי לתוספת ה"ה:

יתום מ-2 הורים הזכאי לגמלת שאירים והגיש תביעה להשלמת הכנסה, זכאותו תבחן לפי הכללים שהיו נהוגים עד כה, כלומר – 6 חודשים רטרואקטיבית מיום הגשת התביעה.

מאחר וטרם הגיע לגיל הפרישה, לא ניתן לבחון זכאותו לתקופה של 12 חודשים רטרו לפי תיקון החוק.

8. דוגמא למי שהיה בבעלותו יותר מכלי רכב אחד בתקופה הרטרואקטיבית:

גבר בן 68 מקבל קצבת אזרח ותיק, הגיש תביעה להשלמת הכנסה ב-31.12.20 בבעלותו רכב בשווי 15000 ₪. אין הכנסות / נכסים נוספים. בתקופה 1.1.20 ועד 31.5.20 היה בבעלותו אופנוע.

זכאותו תבחן באופן הבא:

מאחר והתביעה להשלמת הכנסה הוגשה לאחר 8.12.20 זכאותו תבחן לתקופה של 12 חודשים רטרו כלהלן:

בחודש 12.2019 – זכאי לתוספת השלמת הכנסה, ללא הטבות.

בחודשים 1/20-2/20 – לא זכאי – מאחר ובבעלותו 2 כלי רכב

בחודשים 3/20-5/20 – זכאי לתוספת השלמת הכנסה, ללא הטבות. לפי הקלות שניתנו בתקופת הקורונה בעניין רכב.

בחודשים 6/20-11/20 – זכאי לתוספת השלמת הכנסה, ללא הטבות.

החל מ-1.12.20 – זכאי לתוספת השלמת הכנסה, כולל הטבות נלוות.

9. גבר יליד 1.1953, עלה לארץ ב-11.2020, הגיש תביעה לגמ"ז והשלמת הכנסה ב-9.12.2020:

נוכל לבחון זכאותו החל מחודש הגשת התביעה ואילך בלבד.

לא יהיה זכאי לגמ"ז + השלמת הכנסה 12 חודשים רטרו מאחר ולא עונה לתנאי תושבות בתקופה הרטרואקטיבית.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
 אגף אזרח ותיק, שאירים והבטחת קיום
 אגף הבטחת הכנסה

אותו אדם, אם עלה ב-6.2019 ומגיש תביעה לגמ'ז+ה"ה ב-9.12.20 :
 ניתן לבחון זכאותו עפ"י תיקון החוק לתקופה מיוני 2020 רטרו ממועד הגשת התביעה, מאחר והסתיימו
 12 חודשי התושבות ב-6.2020

תהליך הזנה ידנית – במערכת זקנה ושאירים

לזכאות לתקופה הרטרואקטיבית לפי תיקון החוק, התווסף קוד חדש: זכ – זר (זכאות רטרו ללא הטבות).
 לאחר הזנת קוד זכאות זה, חובה להזין זכאות חיובית אחרת – מצ"ב דוגמא להזנה.
 אם טרם התקבלה החלטה בעניין הזכאות החיובית, לא ניתן להזין זכאות חיובית רטרו – ללא הטבות.

הוספה	זכאי רטרו – לל	זכאי	01/12/2019	השלמת הכנסה (246)
הוספה	אין קצבה נוספ	זכאי	01/12/2020	השלמת הכנסה (246)

אם לא תוזן זכאות חיובית אחרי זכאות 'זר', תופיע השגיאה הבאה בסגירת התהליך:

יש להזין זכאות ה"ה חיובית לאחר סיבה זכאות 'זר' – רטרו ללא הטבו 155
--

הנחיות הזנה במערכת הבטחת הכנסה יישלחו בהמשך.

תהליך מקוון

שליפות לגרמי חוץ יהיו מקוונות.
 הוספנו במערכת זו"ש סיבות לזכאות ה"ה אשר משמשות אותנו להבחין בין זכאות למפרע מכוח תיקון חוק זה
 לעומת זכאות למפרע מסיבות הנהוגות לפני תיקון החקיקה.
 סיבות אלו ידווחו בקרוב למערכת גמל, כדי לגרוע אותם לתקופת התשלום למפרע מסל הטבות הניתנות
 למקבלי ה"ה.
 כמו כן, יתווספו סיבות לדחיית ה"ה לתקופה קודמת עם הפנייה לבית דין.

חשוב לדעת

- לא יוענקו הטבות לתקופת הזכאות למפרע מכוח תיקון חוק זה.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל הגמלאות
 אגף אזרח ותיק, שאירים והבטחת קיום
 אגף הבטחת הכנסה

רשימת תפוצה

מנהלי סניפים, מנהלי סניפי משנה, מנהלי תחום גמלאות, פקידי תביעות אזרח ותיק שאירים וה"ה, פקידי דלפק קדמי, פקידי מוקד טלפוני
 לבנה עזרא, מנהלת אגף קצבאות אזרח ותיק
 דבורה בדר, מנהלת אגף הבטחת הכנסה

נספחים

תיקון סעיף 14 (ג) לחוק הבטחת הכנסה:

חוק הבטחת הכנסה (תיקון מס' 55), התשפ"א-2020*

<p>1. בחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980¹, בסעיף 14, בסופו יבוא:</p> <p>"(ג) (1) על אף האמור בסעיף קטן (א), מי שהגיע לגיל פרישה ומבירור התביעה לפי הוראות סעיף 13 נקבע כי הוא זכאי לגמלה לפי הוראות סעיף 2(א)(4) גם בעד תקופה שקדמה לחודש שבו הוגשה תביעתו, תשולם לו הגמלה גם בעד אותה תקופה, אך לא יותר מאשר בעד תקופה של 12 חודשים שקדמו בתכוף לחודש שבו הוגשה התביעה ולא בעד תקופה שבה טרם הגיע לגיל פרישה.</p> <p>(2) אין בהוראות פסקה (1) כדי לזכות את מי שמשתלמת לו גמלה כאמור באותה פסקה בהטבות הניתנות לפי כל דין או בהטבות הניתנות על ידי גוף ציבורי לפי הסכם או נוהג למי שמשתלמת לו גמלה בעד תקופה שקדמה לחודש שבו הוגשה התביעה לגמלה; לעניין זה, "גוף ציבורי" – הממשלה, הסוכנות היהודית לארץ ישראל וכן גוף מתוקצב או גוף נתמך כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985²."</p>	<p>תיקון סעיף 14</p>								
<p>2. הוראות חוק זה יחולו לעניין תביעה לגמלה שהוגשה מיום פרסומו של חוק זה ואילך:</p> <table border="0" style="margin-left: 40px;"> <tr> <td style="text-align: center;">בנימין נתניהו</td> <td style="text-align: center;">איציק שמולי</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ראש הממשלה</td> <td style="text-align: center;">שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ראובן ריבלין</td> <td style="text-align: center;">יריב לוין</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">נשיא המדינה</td> <td style="text-align: center;">יושב ראש הכנסת</td> </tr> </table>	בנימין נתניהו	איציק שמולי	ראש הממשלה	שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים	ראובן ריבלין	יריב לוין	נשיא המדינה	יושב ראש הכנסת	<p>תחולה</p>
בנימין נתניהו	איציק שמולי								
ראש הממשלה	שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים								
ראובן ריבלין	יריב לוין								
נשיא המדינה	יושב ראש הכנסת								